

Dr. Ferenczi-Gresz Sarolta (1928-2024)

Az aranyásókról és a kovászról...

(zsgy – aki kollégáját, szívbéli barátját, s családjának is lelki fejlesztőjét, segítőjét siratja most, noha tudja, hogy nem kellene, de mégis ....)

Ha az ember aranyásásra indul, számára egy tapasztalt aranyásó segítsége, aki ismeri az előfordulási helyeket és a lelőhelyekhez vezető utakat: 'Isten áldása' és 'megfizethetetlen' értékű.... Ezeket a jelzőket idézőjelben írtam: Sárrika szavajárása - volt.

Sárikának, akit kb. 1975-től 1990-ig magáztam, majd amikor kijelentette: „*Milyen marhaság, hogy magázol, holott olyan mély dolgokat beszélünk meg, amit tegezve lehet csak igazán... – mától fogva tegezz!*” Azonnal át tudtam állni az új megszólításra, mélységes hálával és tisztelettel.

Megjegyzem, hogy a '*Milyen marhaság!*' vagy '*Ezt a marhaságot!*' kitétel Tőle nem szitokszó, hanem kedvesnek tapasztalt hangú méltatlankodás volt....

Szóval: aranyásás....

Ő ismertetett meg Kardos Klárával, az Auswitz-ot bőrébe írva bizonyítottan megjárta zsidó-keresztény szenttel. Miért szent? (Egyelőre ez csak az én '*magán-kinyilatkoztatásom*', de bizonyos vagyok benne, hogy ami késik – nem múlhat: Isten nem felejt!) Mit mondanátok ugyanis arra, aki az őt, családját és vértestvéreit halálra üldözőinek lelki üdvéért, amint megteheti, szentmisét mond? Mert Klára néni megtette: amint kiszabadult az általa megjárta lágerek közül az utolsóból is, s járóképessé erősödött ('*Istennek hála, hogy krumplit is teremtett!*' - sóhajtotta, de ez egy másik, hosszú történet lenne, elmesélésére később keríthetünk sort...), szóval, Klára néni első tette volt, hogy a helyi plébánosnál egy-egy misét kívánt elmondani Hitler és Mussolini lelki üdvéért.

A megbocsátást belülről és mindennap megélő szent képes csak erre. (Nota bene: Kidobták – amit akkor, közvetlenül a háború végén sokan 'érthető'-ként emlegettek....)

Szintén Sárrika ismertetett meg, mutatott be Oloffson Placid atyának, aki a gulágokon sok-sok rabtársát azzal mentette meg, hogy nem engedte, hogy csak a negatívumokat látva és emlegetve, bűnnek eresztve fejüket, depressziós hangulatuk halálos elkeseredettséggé alakuljon. Naponta talált apró kincsekre volt kíváncsi, erről számoltak be egymásnak. Egy virág, egy érdekes felhő, egy-egy állat, egy perc lopott pihenő, egy apró ajándék a másiktól, ... Szent volt ő is. Akik ebbe a halálosan életre-való játékba 'belementek' a sok-sok évig tartó szibériai munkatáborokban – életben maradtak. Nota bene: nemcsak testileg, de lelkileg még inkább életben!! Csak egy mozaikdarabka ez Placid atya életéből, mint kincsből, de nagyon sokat mond.

Neki, Sáríkáknak köszönhetjük Lénárd Ödön atyát, aki lelki vezetőnk is lett tizenöt éven át, vezette és rendszeresen tanította a hozzá fordulókat. Aranykincs volt Ő is, szent ember, egész életünkre ható érték: *Dönci bácsi* életében REND volt. Nem rigid, török-szakad, embertelen rend, hanem az Isten szeretete köré növekvő erős, szerves kapcsolatrendszer, ami őt is a tizennyolc és fél év börtön-fogságában, ezen belül négyévnyi magánzárkában – épebben tartotta meg, mint a pusztát, 'szabad'-nak gondolt, 'hazudott?', börtönön kívüli lét. Ezt tanította nekünk, szavaiban az át- és megélt meggyőződése hatott: 'Hűséges az Isten'.

Megbocsátás – értékek észrevétele – rend.

És még sorolhatnám, mit is kaptunk Sáríkáktól. A cserkészetről valós információkat, Kállay Emil atyát, a klagenfurt-i konspirációs jellegűnek bizonyult látogatásomra való fölkészítést (amikor már kaptam kéket, KÉK (!), útlevelet a vörössel együtt...) ..., s kit nem ismert ő? De nem részletezem a még számtalan apróbb-nagyobb találkozási alkalmat és eseményt sem, mert soha nem jutnék el ahhoz, hogy ő volt végül az, aki végleg eljuttatott, bele-növelt-nevelt minket (1975-ben) a Bokor bázisközösségbe.. .. ahol velemkori fiatalokkal kovácsolódtunk össze – szó szerint: ugyanis első lelkigyakorlatunkon Kovács Teri adta a háttérrel és néhány elmélkedést, Kovács Tádé az elvi vezérfonalat, majd rá egy évre Kovács Laci képzett tovább minket gyilkolás-ellenességéből. (Sáríka régi debreceni ismerőse, barátnője, Kovács Teri lett ennek a kisközösségünknek vezetője, majd – halála után – a névadója.)

Sáríka, olyan útjelző, mutató volt, aki sohasem próbált ebből tőkét csinálni. Sokan, a kollégák is mosolyogva és szeretettel emlegették, hogy ő tulajdonképpen egy '*intézmény*'.

Mit is jelent, hogy '*intézmény*'? (Intézmény (fn.) = '*Egy átfogó céllal létesített szervezet, amely a gazdasági, kulturális, egyházi, szociális, oktatási élet, egészségügy vagy az államigazgatás területén működik*'.)

Isten tehát átfogó céllal teremthette őt, hogy ezeken a területeken, lehetőleg mindegyiken és mindegyik között, kapcsolatokat teremtsen, tartson életben, lélekkel töltsön be - azaz lelkesítsen, és erősítsen: Jézus annak idején 'kovász'-ról beszélt, mint a keresztény ember egyik fő feladatáról.

Betöltötte ezt a feladatot? Én úgy látom, igen. S Isten nem lenne Isten, ha nálam szigorúbban ítélné – ebben nagyon-nagyon bízok!

Közöttünk nemcsak emberi-lelki, hanem szakmai kapcsolat volt. Az ő örökébe léptem a Műszaki Egyetemen, 1975-ben. Alázattal vállalta a 'nyugdíjas besegítő' szerepét mellettem, a zöldfülű mellett. Segített lábra állnom, nyavalyás anyagi helyzetünket nem adományokkal, hanem külön-munkák szerzésével támogatta meg – műszaki fordítóként ajánlott be, értem kezességet vállalva (ami kezdetben komoly nyelvi lektorálás terhét is jelentette számára...) S közben úgy tanított be a kutatómunkába (a műszeres részében villamosmérnök férje, Pista bácsi hathatós segítségével), a laboratóriumi, tantermi oktatásba, hogy észre sem vettem: kedvességgel és szeretettel tette. Fölhívta a figyelmemet többször is, hogy a hallgató nem azért hallgató, mert két füle van, hanem ember-palánta: lelke van, mindegyiknek más és más.

De mire eddig eljutottunk – eltelt egy kis idő: neki viszonylag gyorsan ment mire lekáderezett (nagy gyakorlattal rendelkezett). Akkor, abban az ún. a *népi demokráciában* – amelyet, ugye, azon *pontszerű* testek alkottak, mint mértani helyet, amelyek egyenlő TÁVOLSÁGRA helyezkedtek el a úgy a néptől, mind a demokráciától - enélkül nem lehetett mélyebb emberi kapcsolatokat építeni. Nekem lassabban sikerült, ám ezt is ő intézte – egy, már megbízhatónak bizonyult közös ismerősünket biztatott föl arra, hogy ugyan már világosítson engem föl arról, hogy mindkettőnket *jól* ismer.

S megindultak az estig tartó beszélgetések. Nemcsak rám volt kíváncsi, hanem arra is, hogy mit tudok 'befogadni'. (Ezt az érzést Sárika ismerősei közül bizonyára sokan értékelni tudták, s tudják még ma is.)

A család barátjává is lett, talán még sokkal jobban megértették egymást feleségemmel, aki hozzá hasonló adottságokkal rendelkezik, ő is mindenkire emlékezik, akivel – enyhe túlzással, mondjuk csecsemőkora óta -, akár egyszer is találkozott.

Nem akarom taglalni tovább, regényt írnék. Így is már novellába hajló a terjedelem.

Értelmesebbé és értékesebbé tette ismerősei, barátai, szerettei életét. Két szavajárásával kezdtem, azzal is végzem: '*Isten áldásá*'-nak bizonyult nekem, nekünk – sokaknak és '*megfizethetetlen*' értékeket adott át, közvetített.

Pista bácsi nélkül – hallása miatt – már csak az elektronikus levelezéssel 'tartotta magát a világ középpontjában', majd agyi érgörcse után, noha biztatón javulni látszott az állapota, mondta pár órával halála előtt, nem keseregve, csupán megállapítva – s bocsánat, most Őt idézem: '*Gyurikám, micsoda marhaság, hogy már minden bezárult itt körülöttem*'.

Biztos vagyok benne, hogy fenn ekkor nyílt meg a Kapu.

Köszönjük, Istenünk!

X-X-X-X

(Sárika, Pista bácsi halála után, egyedül maradván, továbbra is kereste a teendőit: az utat az igazság és az élet felé. Ezekből a gondolataiból, kérdéseiből-vívódásából állt össze az alábbi elmélkedés.)

Egyedül

(*Itt hagyott Pista..., keresem - magam.*)

Élek... Minek? Az emlékeimnek?
Ugyan, kit érdekelhet?
Elmúlnak ezek is majd,
magammal viszem
csaknem mindet.

Fülem, szemem, izmaim
együtt öregedve,
ugyan igyekeznek,
de nem bírják már a terheket,
a növekvőnek tűnő,
(vagy valóban növekvő?)
igénybevételeket.

Lehetek-e hasznos?
Segítség, valahol?
Ki az, akinek rám szüksége lehet?
A gyepelőket lassan elengedem.
Fáradtan jön a kísértés:
tán teljesen a lovak közé vessem?

Azt mondtad Uram,
hogy Nálad minden föl van írva...
Úgy végigolvasnám
életemnek ezt a könyvét!
Szeretném látni, belátni
történeteim lényegét,
fölfogni igazi értelmét!

S van-e benne még lap, üres, kitöltendő?
Mutasd meg nekem, kérlek, jó Teremtő,
adódna még valami, belé-illeszthető?

A felületes Írást-olvasó azt hihetné,
hogy a hetedik napon Te csak megpihentél.
Nem tettél semmit. Elfáradtál volna?
(Legyintesz erre: *Ugyan, én?*
Meglátod mikor majd a jobbmra kerülsz:
Elfáradni, megpihenni, 'nem-szeretni'
az örök szeretetben nem lehet, így neked sem sikerül.)

Olvasom hát újra: Igen.., igen,
mást is említ az Írás, tán épp a lényegét?
Amit alkottál, előbb megáldottad,
majd megszentelted, azaz:
szerezzel átnyújtottad.

De mit is tettél előtte? M e g á l d o t t a d ?
Mit jelent ez? Mit tettél? Mire való?
Kérem, mert láttad, hogy amit teremtettél,
jó, igen jó! Alkalmas és használható.

Mi híja volt még az egésznek? Kérlek, segíts,
hogy szándékaid jobban megértsem, hisz' magam is
(noha nem kívánván korlátozni végtelen kegyelmed),
belátható létem végéhez, '*hetedik napomhoz*' erősen közelgek...
Eléd állva kérdem hát: Mondd, még mit tehetek?
Tudsz-e még használni? S erőt adni hozzá!?
Válhatok hasznossá: szavaddá-karoddá?

Mit is jelent tehát: Megáldani,
hogy az áldottat szeretettel lehessen átadni,
használatra készen és alkalmasan?
A sokféleséget összerendezni,
egységgé, átláthatóvá, széppé,
így kívánatossá-uralhatóvá...
...áldottá.... és egyben áldássá tenni?

Tégy hát Uram engem, az öreget: áldássá!
Kin keresztül szerethetővé, láthatóvá
és érthetőbbé válik az élet tanítómestere,
az olykor megszépült-szépített '*historia*',
mely máskor rejtenivaló volt, rettentő, ...

Áldássá, mely becsülhetővé teszi a jelent,
s remélhetővé a jövőt.

És kire hivatkozva irányt kaphat a későbbi kereső.
Aki - remélem, szaporított -, talentumaimat,
kincseimet, mint mind Tőled kapottakat,
egykor majd áldottként értékeli.

(20231012-19. zsgy)

X-X-X-X